การพัฒนากลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

A Development of Strategy for Enhancing Qualities of Children with Special Needs In Special Education Centers under the Office of Special Education Administration

ชุติพร เหล็กคำ[1] ปัณณวิชญ์ ใบกุหลาบ[2] สุขแก้ว คำสอน[3]
Chutiporn Lekkham, Punnawit Baikularb, Sukkeaw Kumsorn

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. สร้างและตรวจสอบโมเดลการวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 2. พัฒนากลยุทธ์การยกระดับคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ แบ่งเป็น 2 ระยะ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในระยะที่ 1 ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา จำนวน 360 คน เครื่องมือที่ใช้ คือแบบประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ระยะที่ 2 เป็นการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และประเมินกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันพบว่าคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด และผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกขององค์ประกอบคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีค่า χ^2 = 76.68, p = 0.12, df = 63, χ^2/df = 1.22, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI= 0.94, RMSEA = 0.026, SRMR= 0.034 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 2. แผนกลยุทธ์ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ผลการประเมินกลยุทธ์ด้านความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ (Keywords): กลยุทธ์การพัฒนา; เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ; ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Abstract

The objectives of this research were to 1)=. construct and validate a model to measure the quality of children with special needs 2. To develop strategies for

Received: 2022-08-02 **Revised**: 2022-10-27 **Accepted**: 2022-11-01

[1 2 3] คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม Faculty of Educution, Pibulsongkram Rajabhat University. Corresponding Author e-mail: chu-one_11@hotmail.com

raising the quality of children with special needs The research was conducted into 2 phases. The sample group used in Phase 1 research consisted of students with special needs with intellectual disabilities, 360 people. is a quality assessment form for children with special needs in a special education center under the Office of Special Education Administration The general data analysis was based on frequency, percentage, and corroborative component analysis. Phase 2 was to develop a strategic plan for quality development of children with special needs. in a special education center under the Office of Special Education Administration and evaluating strategies by stakeholders. The results showed that 1.From the results of the analysis of the quality components of children with special needs It was found that the quality of children with special needs was 4 components, 14 indicators, and the results of harmonization analysis of the first confirmatory component model of the quality components of children with special needs in special education centers were found. It was found that χ^2 = 76.68, p = 0.12, df = 63, χ^2/df = 1.22, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI= 0.94, RMSEA = 0.026, SRMR= 0.034. Show that the model is consistent with the empirical data. 2.Developing a Strategic Plan for Quality Development of Children with Special Needs, it consists of 6 strategic issues, and Strategic Assessment Results. It was found that, in the overview, the feasibility of vision, mission, goals, and strategic issues of the Strategic Plan for Quality Development of Children with Special Needs in Special Education Centers under the Office of Special Education Administration at the highest level.

Keywords: A Development of strategy; Children with Special Needs; Special Education Centers

บทนำ (Introduction)

ประเทศไทยตะหนักและให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาสำหรับเด็กทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กพิการ เพื่อให้คนพิการเข้าถึงสิทธิขั้นพื้นฐานและโอกาสในการพัฒนาสมรรถนะให้สามารถพึ่งตนเอง และดำรงชีวิตได้อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 10 หมวด 4 ว่าด้วยเรื่องสิทธิและหน้าที่ของปวงชนชาวไทยว่า บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาอบรมในการศึกษาภาคบังคับ นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 10 กำหนดว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือ

มีร่างกายพิการที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ และให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 เรื่องสิทธิทางการศึกษาของคนพิการ ว่า “ให้คนพิการได้รับการศึกษา โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต”

คนพิการถือว่าเป็นเป็นทรัพยากรมนุษย์เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป หากได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างถูกต้องและเป็นระบบ จะเป็นบุคคลที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ พึ่งพาตนเองและสร้างสรรค์สังคมได้วิธีการพัฒนาคนพิการที่สำคัญที่สุดคือ ใช้การศึกษาที่มุ่งพัฒนาทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ ดังนั้นครูที่ให้บริการทางการศึกษาสำหรับคนพิการและนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จึงต้องมีองค์ความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมศักยภาพของคนพิการหรือผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ และเลือกใช้เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นสำหรับคนพิการแต่ละบุคคล

“ศูนย์การศึกษาพิเศษ” เป็นสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดการศึกษาในลักษณะการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อม สำหรับเด็กพิการทุกประเภทความพิการ มีรูปแบบการให้บริการทั้งแบบอยู่ประจำ แบบไป-กลับ แบบรับบริการที่หน่วยบริการ แบบรับบริการที่บ้าน จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระยะแรกเริ่ม ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2558 ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาเด็กพิการตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ ให้มีพัฒนาการใกล้เคียงกับเด็กปกติในวัยเดียวกัน สามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล และปัจจุบันกำลังมีการทดลองใช้หลักสูตรใหม่ชื่อ “หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ พุทธศักราช 2562” ในศูนย์การศึกษาพิเศษนำร่องจำนวน 10 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม” เป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างมีเป้าหมายตามความต้องการจำเป็น มี 7 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ 2) การคัดกรองประเภทความพิการและการส่งต่อ 3) การประเมินความสามารถพื้นฐาน (Based Assessment) 4) การจัดทำแผนการให้บริการเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan : IFSP) หรือแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individualized Education Program : IEP) 5) การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาสม(Appropriate Intervention Activities) 6) การประเมินความก้าวหน้า (Re-Assessment) 7) การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและการส่งต่อ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2551) “การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม” มีเนื้อหาแบ่งเป็น 6 ทักษะหลัก และ1 ทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ คือ 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก 3) ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 4) ทักษะสังคม 5) ทักษะการรับรู้และภาษา 6) ทักษะทางสติปัญญาหรือวิชาการ และ 7) ทักษะจำเป็นพิเศษเฉพาะความพิการ[5] ในการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ศูนย์การศึกษาพิเศษได้ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาเด็กพิการ

ผ่านกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ผ่านโครงการปรับบ้านเป็นห้องเรียนเปลี่ยนพ่อแม่เป็นครูวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือโครงการกีฬาต่างๆ

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษมีทั้งสิ้น 77 แห่ง ประกอบด้วย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 13 แห่ง และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด 64 แห่ง มีครูผู้สอน 5,458 คน และนักเรียนเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ 26,761 คน กลุ่มที่มากที่สุดเป็นกลุ่มที่บกพร่องทางด้านสติปัญญามีจำนวนมากที่สุด และนับวันนักเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าคุณภาพผู้เรียนมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้าน และมีการส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิการหรือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในรูปแบบต่างๆให้สามารถพัฒนาทักษะต่างๆได้เต็มตามศักยภาพ ถือว่าเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน ดังนั้นศูนย์การศึกษาพิเศษจึงต้องมีการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษให้มีคุณภาพ มีความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ เพื่อเตรียมความพร้อมเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในการเข้าสู่ช่วงเชื่อมต่อหรือส่งต่อได้อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสูงสุดตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อเป็นการรับรองว่าศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพที่แท้จริง ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การยกระดับคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เพื่อจะได้นำข้อมูลไปพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่บกพร่องทางด้านสติปัญญา ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Research Objective)

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบโมเดลการวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การยกระดับคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน(Mixed methods) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงประมาณ(Quantitative Research) และเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ(Qualitative Research) ดำเนินการวิจัย 2 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างและตรวจสอบโมเดลการวัด มีการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่บกพร่องทางด้านสติปัญญา ที่มีระดับสติปัญญา ระหว่าง 50-70 อายุระหว่าง 5-6 ปี ที่กำลังศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 77 ศูนย์ รวมประชากรทั้งสิ้น 1,818 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา ที่มีระดับสติปัญญา 50-70 อายุระหว่าง 5-6ปี ที่กำลังศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เนื่องจากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural equation modelling : SEM) โดยผู้วิจัยใช้โปรแกรม LISREL: Linear Structure RELationship) ที่พัฒนาโดย Karl Joreskog and Dag Sorbom) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างต้องมีขนาดใหญ่ ซึ่งจะทำให้ตัวแปรมีการแจกแจงเป็นปกติมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดเล็ก โดยปกติการวิเคราะห์สถิติประเภทพหุตัวแปรมีข้อเสนอว่า ควรกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประมาณ 20 เท่า ของตัวแปรในโมเดล ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่สังเกตได้จำนวน 14 ตัวแปร ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ต้องใช้อย่างน้อยจำนวน 280 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น(Stratified random Samping) ตามเครือข่ายศูนย์การศึกษาพิเศษ 12 เครือข่าย โดยผู้วิจัยจะเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างอีกร้อยละ 5 รวมกลุ่มตัวอย่าง ดังนั้นจึงมีจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น 360 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบประเมินระดับคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) แบบLikert Scale แบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่น Cronbach’ s Alpha เท่ากับ .967

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบประเมิน (Assessment) กับกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ที่บกพร่องทางด้านสติปัญญา ที่มีระดับสติปัญญา ระหว่าง 50-70 อายุระหว่าง 5-6ปี ที่กำลังศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ 12 เครือข่าย จำนวนรวมทั้งสิ้น 360 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องและทำการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนจะทำการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผู้วิจัยมีหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์จากศูนย์การศึกษาพิเศษที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประเมิน และคำอธิบายเกี่ยวกับการประเมิน จัดทำซองจดหมายพร้อมจ่าหน้าซองส่งถึงผู้วิจัยและติดตราไปรษณีย์ เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่กลุ่มตัวอย่างในการส่งแบบประเมินกลับคืนระบุเวลาในการขอรับแบบประเมินคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. ส่วนที่ 1 ใช้สถิติการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ผู้วิจัยนำมาใช้เพื่อการอธิบาย/บรรยายถึงคุณสมบัติหรือลักษณะของการแจกแจงข้อมูลตัวแปรต่าง ๆ ตามปัจจัยด้านคุณลักษณะของกลุ่ม ได้แก่ เพศ ระยะเวลาในการรับบริการ รูปแบบการรับการบริการ โดยกำหนดการวัดเป็นค่าร้อยละ (Percentage) ผู้วิจัยวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรสังเกตได้จำนวน 14 ตัวแปร เพื่อนำมาใช้

เพื่อการอธิบาย / บรรยายถึงลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ โดยกำหนดการวัดเป็นค่าเฉลี่ย (Mean : $\overline{X}$) (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2545)

2. ส่วนที่ 2 ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis) เพื่อ ตรวจสอบทฤษฎี และองค์ประกอบ ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดเป็นโมเดลองค์ประกอบของคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษขึ้น แล้วเก็บข้อมูลจากตัวแปรที่สังเกต 14 ตัวแปร เป็น 4 องค์ประกอบมาวิเคราะห์ว่าโมเดลที่กำหนดนั้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ระยะที่ 2 พัฒนาแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงอนาคตโดยใช้เทคนิคการวิจัยอนาคตแบบ EDFR (Ethnographic Delphi Future Research) และใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อมูลที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงมากที่สุด ผู้วิจัยแบ่งขอบเขตไว้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน และสภาพแวดล้อมภายใน/ภายนอก ของการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ขั้นตอนที่ 2 การกำหนดแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ และขั้นตอนที่ 3 การประเมินคุณภาพแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาจากเอกสารและสัมภาษณ์ ศึกษาสภาพปัจจุบันของศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยใช้การวิเคราะห์จากเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ จากนั้นร่างเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ แล้วสัมภาษณ์ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ศูนย์การศึกษาพิเศษและ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

ขั้นตอนที่ 2 ร่างแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์ปัจจัยภายในใช้หลัก “2S 4M” และใช้วิธีการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกโดยหลัก “STEP” นำข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาสังเคราะห์และร่างเป็นแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยใช้หลักของด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัยภายนอกโดยใช้หลัก “STEP” และการวิเคราะห์ปัจจัยภายในใช้หลัก “2S 4M”

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์สรุปและนำเสนอกลยุทธ์ ผู้วิจัยนำร่างแผนกลยุทธ์วิธีการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในขั้นตอนที่ 3 มาคัดเลือกข้อที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันตามเกณฑ์ค่าสถิติที่กำหนดไว้ มาสรุปและนำเสนอเป็นกลยุทธ์วิธีการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการ

จำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในการนำมาปฏิบัติจริง

ผลการวิจัย (Research Results)

1. เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน195 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเพศชาย จำนวน 165คน คิดเป็นร้อยละ 46.00 เป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพที่ 1-12 เครือข่ายละ 30 คน รวม 360 คน จำแนกตามภูมิภาคเป็นภาคเหนือ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ภาคกลาง จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ภาคอีสาน จำนวน 120 คนคิดเป็นร้อยละ 33.33 ภาคใต้ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

2. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) องค์ประกอบที่ 1 พัฒนาการด้านร่างกาย (A) ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 1.1 เด็กมีสุขนิสัยที่ดี(A1) ตัวชี้วัดที่1.2 เด็กมีกล้ามเนื้อมัดใหญ่ และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์(A2) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.57-0.64 องค์ประกอบที่ 2 พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ(B) ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 2.1 เด็กแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสมและมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (B1) ตัวชี้วัดที่ 2.2 เด็กชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว(B4) ตัวชี้วัดที่2.3 เด็กชื่นชอบธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัว และความเป็นไทย(B3) ตัวชี้วัดที่ (2.4) เด็กมีคุณธรรมจริยธรรมมีจิตใจที่ดีงาม (B4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.62 - 0.79 องค์ประกอบที่3 พัฒนาการด้านสังคม(C) ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่3.1 การเล่นและร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น (C1) ตัวชี้วัดที่ 3.2 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และมีทักษะในการปรับตัวในสังคม (C2) ตัวชี้วัดที่ 3.3 การปฏิบัติตามกฎกติกา มารยาททางสังคม(C3) ตัวชี้วัดที่ 3.4 ความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวัน(C3) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.71-0.81องค์ประกอบที่ 4 พัฒนาการด้านสติปัญญา (D) ประกอบด้วย ตัวชี้วัดที่ 4.1เด็กมีความสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว(D1) ตัวชี้วัดที่ 4.2 เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ (D2) ตัวชี้วัดที่ 4.3 เด็กอ่านภาพสัญลักษณ์ได้(D3) ตัวชี้วัดที่ 4.4 เด็กเขียนตัวอักษรตามรอยปะได้ (D4) มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.42-0.83 และแต่ละองค์ประกอบมีความเชื่อมั่นในการวัด (R^2) อยู่ระหว่าง 0.18-0.69 แสดงว่า ตัวชี้วัดทั้ง 14 ตัวชี้วัด สามารถวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษได้ ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ที่ 1 ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกของโมเดลคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

องค์ประกอบและตัวชี้วัด	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบคะแนนมาตรฐาน	S.E.	t	R^2
องค์ประกอบที่ 1 พัฒนาการด้านร่างกาย(A)				
ตัวชี้วัดที่ 1.1 เด็กมีสุขนิสัยที่ดี (A1)	0.57	-	-	0.32
ตัวชี้วัดที่ 1.2 เด็กมีกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรง คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์ (A2)	0.64	0.16	8.30*	0.41
องค์ประกอบที่ 2 พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ(B)				
ตัวชี้วัดที่ 2.1 เด็กแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม และมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น (B1)	066	-	-	0.44
ตัวชี้วัดที่ 2.2 เด็กชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว (B2)	0.62	0.08	11.85*	0.39
ตัวชี้วัดที่ 2.3 เด็กชื่นชอบธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมรอบตัวและความเป็นไทย(B3)	0.79	0.10	12.15*	0.63
ตัวชี้วัดที่ 2.4 เด็กมีคุณธรรมจริยธรรม มีจิตใจที่ดีงาม (B4)	0.65	0.10	10.15*	0.42
องค์ประกอบที่ 3 พัฒนาการด้านสังคม (C)				
ตัวชี้วัดที่ 3.1 การเล่นและร่วมกิจกรรมกับผู้อื่น (C1)	0.81	-	-	0.65
ตัวชี้วัดที่ 3.2 การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น และมีทักษะในการปรับตัวในสังคม (C2)	0.81	0.07	16.01*	0.65
ตัวชี้วัดที่ 3.3 การปฏิบัติตามกฎกติกา มารยาททางสังคม (C3)	0.81	0.06	16.20*	0.65
ตัวชี้วัดที่ 3.4 ความสามารถในการดำรงชีวิตประจำวัน (C4)	0.71	0.06	13.45*	0.50
องค์ประกอบที่ 4 พัฒนาการด้านสติปัญญา (D)				
ตัวชี้วัดที่ 4.1 เด็กมีความสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว (D1)	0.77	-	-	0.59
ตัวชี้วัดที่ 4.2 เด็กมีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ (D2)	0.83	0.11	12.39*	0.69
ตัวชี้วัดที่ 4.3 เด็กอ่านภาพสัญลักษณ์ได้(D3)	0.42	0.09	6.97*	0.18
ตัวชี้วัดที่ 4.4 เด็กเขียนตัวอักษรตามรอยปะได้ (D4)	0.53	0.09	8.71*	0.28

x^2 = 76.68 , p = 0.12 , x^2/df = 1.22, GFI = 1.00, GFI = 0.97 ,AGFI =0.94 ,RMSEA = 0.026 และ SRMR = 0.034

ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรก ขององค์ประกอบ คุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนัก

บริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีค่าχ^2 =76.68 , p = 0.12 , x^2/df = 1.22, CFI = 1.00, GFI = 0.97 ,AGFI =0.94 ,RMSEA = 0.026 และ SRMR = 0.034 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในภาพ 1

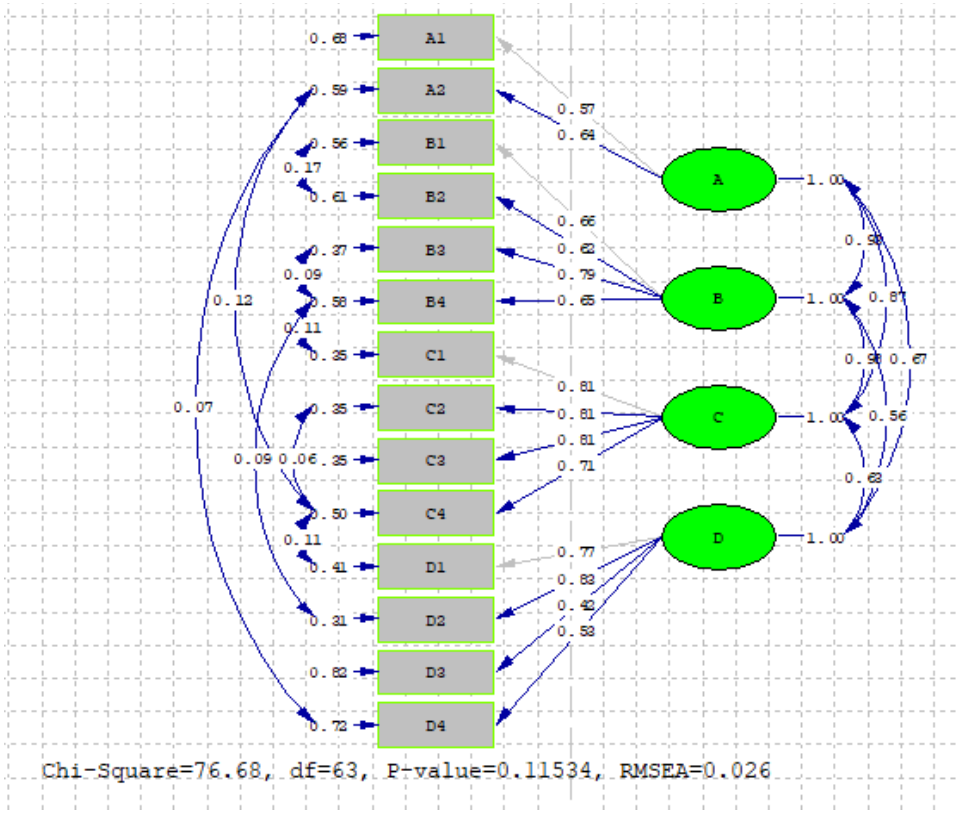

χ^2 76.68, p = 0.12 , x^2/df = 1.22, CFI = 1.00, GFI = 0.97 ,AGFI =0.94 ,RMSEA = 0.026 และ SRMR = 0.034

ภาพที่ 1 ภาพโมเดลการวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษหลังการปรับโมเดล โดยเพิ่มพารามิเตอร์ 14 ตัว

จากภาพ 1 โมเดลการวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีค่าสถิติทดสอบทุกค่าอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ โมเดลการวัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าสถิติทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ค่าสถิติทดสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้	เกณฑ์การยอมรับความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์	สรุปผล
1. ค่าไค-สแคว์ (Chi-Square:χ^2) มีค่าเท่ากับ 76.68, df = 63, p-value = 0.12	ค่าระดับนัยสำคัญ(p-value) ต้องมากกว่า0.05	ค่าระดับนัยสำคัญ(p-value) มีค่ามากกว่าเกณฑ์ 0.05 แสดงว่า ค่าไค-สแคว์ยอมรับได้ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ค่าสัดส่วน $\chi 2/df$ = 1.22	ค่าไม่เกินเกณฑ์ 2.00	ค่าสัดส่วนไม่เกินเกณฑ์ 2.00 อยู่ในระดับยอมรับได้
3. ค่า , CFI = 1.00, GFI = 0.97 ,AGFI =0.94	ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.90-1.00	ทุกตัวมีค่าตั้งแต่ 0.94-1.00 อยู่ในระดับยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้อง
4. ค่าStandardized RMR (RMSEA)= 0.026	ต้องมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ 0.05	มีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ 0.05 อยู่ในระดับยอมรับได้
5. ค่า Critical N (CN) = 370.54	ต้องมีค่าสูงกว่าหรือเท่ากับ 200 ของกลุ่มตัวอย่าง	มีค่าสูงกว่า 200 ของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ในระดับยอมรับได้

สรุปเป็นแผนภาพองค์ประกอบตัวชี้วัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้ดังนี้

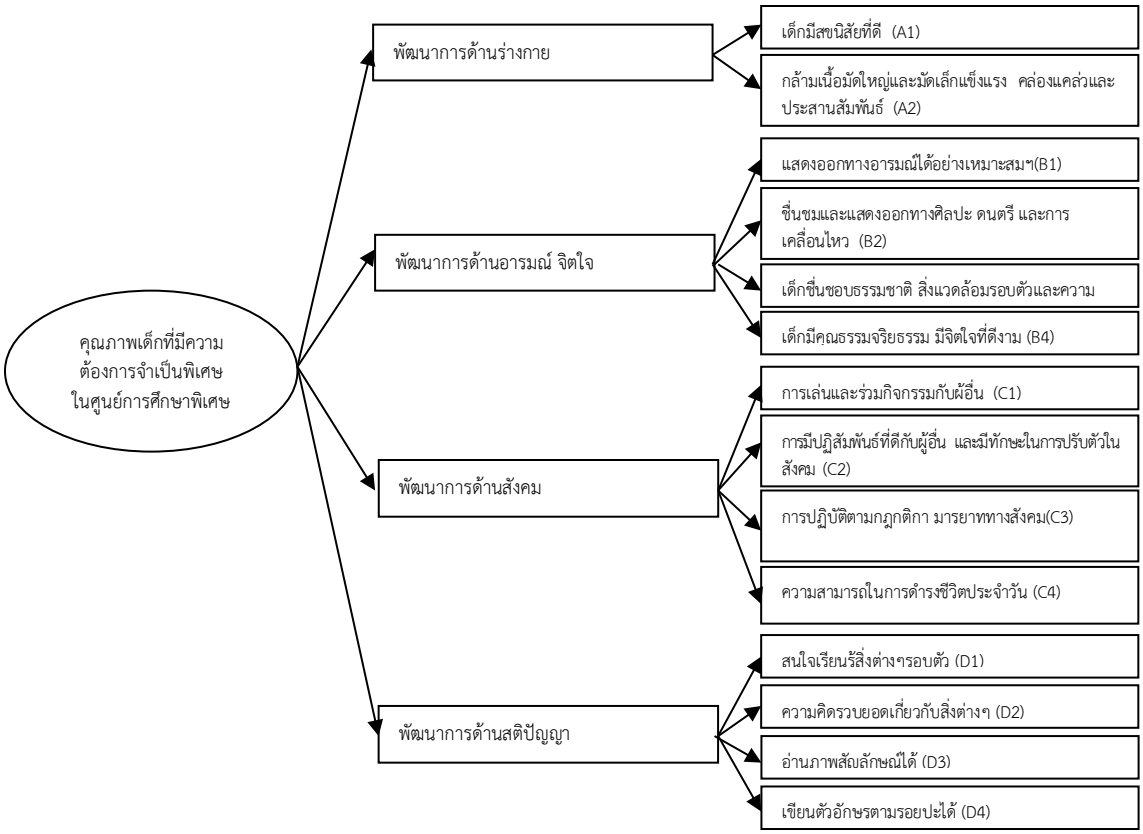

ภาพที่ 2 โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันตัวชี้วัดคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3.ผลการพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 6 ประเด็นกลยุทธ์ ได้แก่ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมีออาชีพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพของตน และประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีประสิทธิภาพ และ ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่าในภาพรวมความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ของแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.59)

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

1. จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่าคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ มี 4 องค์ประกอบ 14 ตัวชี้วัด และผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สอดคล้องกับกับหลักการจัดการศึกษาของ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคม 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา 5) ด้านทักษะที่จำเป็นเฉพาะความพิการ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ มณียา จิตธิวงษ์ ระวิยา อิสมาแอล สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพผู้เรียน ประกอบด้วย 1) พัฒนาการด้านร่างกาย 2) พัฒนาการด้านอารมณ์จิตใจ 3) พัฒนาการด้านสังคมและ 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา และผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับแรกขององค์ประกอบคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ พบว่า มีค่าχ^2 = 76.68, p = 0.12, df = 63, χ^2/df = 1.22, CFI = 1.00, GFI = 0.97, AGFI= 0.94, RMSEA = 0.026, SRMR= 0.034 แสดงว่าโมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่าองค์ประกอบของคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในแต่ละองค์ประกอบมีค่าเป็นบวก และมีความเชื่อมั่นในการวัด (R 2) อยู่ระหว่าง 0.18-0.69 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกองค์ประกอบ แสดงว่าองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ เป็นตัว

บ่งชี้สำคัญในการพิจารณาถึงคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของตัวชี้วัด พบว่า องค์ประกอบที่ 4 พัฒนาการด้านสติปัญญา ตัวชี้วัดที่ 4.2 มีความคิดรอบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ มีค่าน้ำหนักมากที่สุด รองลงมาคือ พัฒนาการด้านสังคม ตัวชี้วัดที่ 3.1) เล่นและร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม 3.2) มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นและมีทักษะในการปรับตัวในสังคม 3.3) ปฏิบัติตามกฎกติกาในสังคมได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ วรพล ธุลีจันทร์ (2562) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย พบว่า 1) องค์ประกอบของการจัดการศึกษาและคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ระดับปฐมวัย มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านสุขภาพร่างกาย 2) ด้านสิ่งแวดล้อม 3) ด้านการศึกษา 4) ด้านอารมณ์และจิตใจ 5) ด้านสัมพันธภาพทางสังคม 6) ด้านสัมพันธภาพทางครอบครัว และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนัญญา เจียนรัมย์ พบว่าผู้ปกครองมีความต้องการด้านคุณภาพผู้เรียน ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนภัทรดล อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยสูงสุด 3 มาตรฐานแรก ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี และมาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2. การพัฒนาแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 6 ประเด็นกลยุทธ์ ได้แก่ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมืออาชีพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้ให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพของตน และประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีประสิทธิภาพ และ ผลการประเมินกลยุทธ์ พบว่าในภาพรวมความเป็นไปได้ของวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ประเด็นกลยุทธ์ของแผนกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเจิมจันทร์ เดชปั้น ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การจัดการเรียนร่วมของโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตบริการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 มี 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม ประกอบด้วยการบริหารงบประมาณ อาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม การประชาสัมพันธ์ การนิเทศติดตามการประเมินผลและการรายงานผล คุณภาพผู้บริหาร และการพัฒนาครู (2) ด้านการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ คุณภาพการจัดการการเรียนการสอน และการคัดแยกเด็ก และ(3) ด้านสังคมแห่งการเรียนรู้ และผลการการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดตั้งและดำเนินงานมาแล้วกว่า 25 ปี ประกอบกับมีผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษมานาน มีความเข้าใจในบริบท และบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นอย่างดี แต่ยังมีข้อจำกัดบางประการที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย และการเปลี่ยนแปลงของสังคม (disruption) เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กๆและครอบครัว ปรับตัวไม่ทัน ได้แก่ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยี การพัฒนาต้นแบบนวัตกรรมใช้งบประมาณมาก แต่มีผู้สนับสนุนน้อยลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่โตลดลง ส่งผลให้ฐานะครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษไม่มั่นคง ทำให้ขาดความกระตือรือร้นในการดูแลฟื้นฟูบุตรหลานอย่างจริงจัง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษยังไม่ทั่วถึง กลยุทธ์ที่ได้จากการวิจัยนี้จึงเป็นเสมือนการชี้แนะแนวทางการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และทิศทางในการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษในอนาคตชัดเจน

องค์ความรู้จากการวิจัย (Research Knowledge)

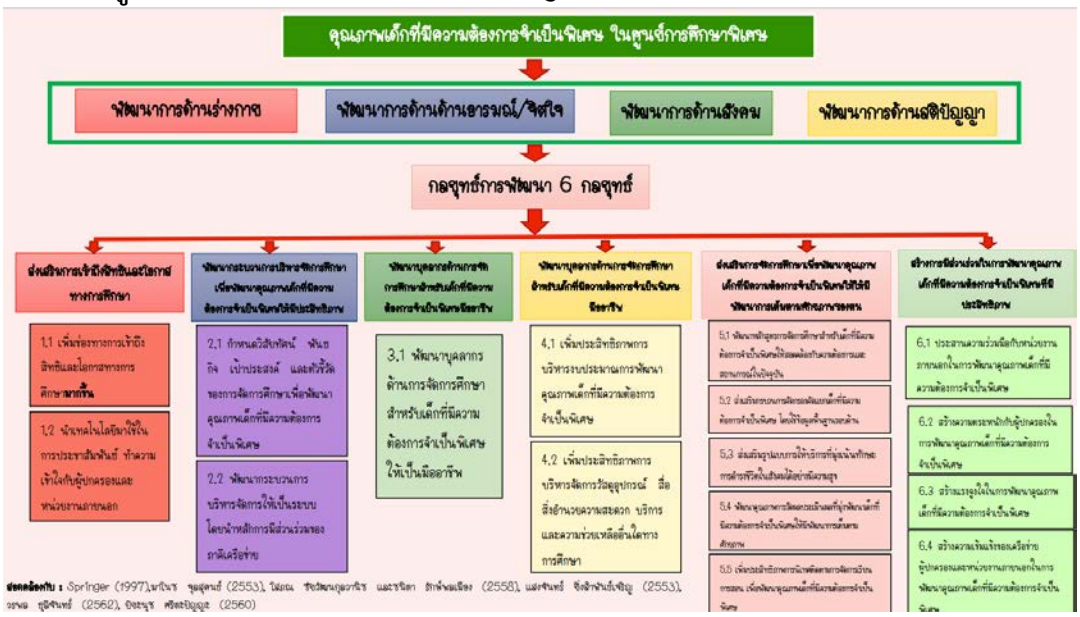

กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ประกอบด้วย 6 ประเด็นกลยุทธ์ ได้แก่ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการเข้าถึงสิทธิและโอกาสทางการศึกษา ประเด็นกลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษให้มีประสิทธิภาพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบุคลากรด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษมืออาชีพ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 4 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สื่อความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาและแหล่งเรียนรู้ ประเด็นกลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กที่มี

ความต้องการจำเป็นพิเศษให้ให้มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพของตน และประเด็นกลยุทธ์ที่ 6 สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestion)

1. การนำกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ไปเป็นแนวทางในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรพิจารณาถึงความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ศึกษาองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อคุณภาพเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น การอบรมเลี้ยงดู สิ่งแวดล้อมทางสังคม สภาพครอบครัว เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง (References)

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention : EI) เด็กพิการ สำหรับโรงเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ . โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

เจิมจันทร์ เดชปั้น. (2559). การศึกษาการเข้าถึงสิทธิการได้รับบริการคุณภาพชีวิตและการพัฒนาระบบบริการคนพิการทางการเคลื่อนไหวจังหวัดนครสวรรค์ ปีงบประมาณ 2559. *วารสารวิชาการกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ*. 13(1), 12-28.

มณียา จิตธิวงษ์. (2558). การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*. 10(2), 1-14

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2557). บทวิเคราะห์การศึกษาไทยในโลกศตวรรษที่ 21. *วารสารวิจัยทางการศึกษา*. 2(4), 1-3.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2551). *คู่มือการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) เด็กพิการสำหรับโรงเรียนเรียนเฉพาะความพิการและศูนย์การศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

อนัญญา เจียนรัมย์. (2557). *ความต้องการได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนพิการ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสนามชัย อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.* ปริญญารัฐประสาศนศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.